

Tussen protectionisme en grensoverschrijdende samenwerking

■ AURELIA RICCIARDI ■

In België zegt men wel eens dat de grafische sector één grote familie is: iedereen kent er iedereen. En dat is nog meer het geval in Luxemburg. En wat de Belgische drukkers zorgen baart, baart ook die van het Groothertogdom zorgen. De neiging om de markt af te schermen, is er daarom nog groter. Kwestie van overleven? Misschien, maar ook de Luxemburgse drukkerijen kunnen niet zonder hun burens.



GETTY IMAGES

Het Groothertogdom Luxemburg telt 645.000 inwoners en bijna 41.000 ondernemingen.

KLEIN MAAR DAPPER

De rijkdom van Luxemburg is omgekeerd evenredig met de omvang van het land. Met een BBP dat per persoon op 128.800 dollar geraamd wordt, staat het Groothertogdom helemaal bovenaan in het klassement van de landen met het hoogste Bruto Binnenlands Product per capita ter wereld. Ierland en Zwitserland maken de top drie volledig. Ter vergelijking – België staat op de 23^e plaats met een BBP per persoon van 50.900 dollar, aldus het IMF.

In 2021, na de coronacrisis, kende het BBP van Luxemburg een groei van 5,5 procent. Die groei is nu wegens de energiecrisis vertraagd tot 2,2 procent. Statec, de nationale instelling voor statistiek en economisch onderzoek, voorziet voor 2024 opnieuw een sterkere groei die zich rond drie procent zal stabiliseren. Het inflatiecijfer dat een dalende trend vertoont (3,6 %), zou vanaf 2025 moeten stabiliseren.

De belangrijkste motor van de economie van het Groothertogdom is de financiële sector die goed is voor ongeveer een derde van het BBP van het land. Luxemburg is immers één van de grootste financiële markten en de op één na grootste beheerder van investeringsfondsen in de wereld. De informatie- en communicatietechnologie, de elektronische diensten, de handel, het transport, het hotelwezen en de gastronomie zijn andere belangrijke sectoren van Luxemburg. Naast de tertiaire sector waarin ongeveer 88 procent van de actieve bevolking aan het werk is, vertegenwoordigt

de industriële sector elf procent van het BBP en van de actieve bevolking. De industrie, die in het verleden door de ijzer- en staalproductie gedomineerd werd, is nu sterker gediversifieerd met onder andere chemie, kunststof producten en lichte mechanische constructies. Vandaag vertegenwoordigt de productiesector ongeveer vijf procent van het BBP.

ONDERNEMERSVERTROUWEN GROEIT

Het Groothertogdom telt 645.000 inwoners en bijna 41.000 ondernemingen. Meer dan 35.000 daarvan zijn actief in de niet-financiële handel en stellen ongeveer 300.000 mensen tewerk. Niet onbelangrijk is dat het werkloosheidscijfer in het Groothertogdom Luxemburg maar 4,9 procent bedraagt. In de loop van het eerste trimester van 2023 werden 287 bedrijven failliet verklaard, dat is vijf procent meer dan in dezelfde periode van 2022. De bouwsector is het zwaarst getroffen, daarna de handel (55 falingen) en de horeca (38 falingen). In het eerste trimester van 2023 steeg ook het aantal bedrijven dat hun activiteiten stopzette (+1 %). In totaal werden 312 bedrijven opgeheven. Bijna 70 procent van de bedrijven die tijdens de vermelde periode opgeheven werden, zijn holdingbedrijven en investeringsfondsen. Volgens Statec stijgt het vertrouwen van de Luxemburgse bedrijven echter weer lichtjes na een dieptepunt in september 2022.

WAT MET DE GRAFISCHE SECTOR?

Het Groothertogdom Luxemburg telt op zijn grondgebied van 2.586 vierkante kilometer een dertigtal grafische bedrijven. De AMIL (Association des Maîtres Imprimeurs du Grand-Duché du Luxembourg) biedt een goed overzicht van de sector. Bij het dertigtal leden van de vereniging een twintigtal handelsdrukkerijen (offset en digitaal), een offsetrotatiedrukkerij en drie bedrijven die uitsluitend in digitale grootformaatdruk gespecialiseerd zijn. Een atelier voor ambachtelijk bindwerk en de restauratie van oude boeken (Danielle Köller-Willems Reliure), een zeefdrukker die van een coöperatieve deel uitmaakt, en een handvol uitgeverij maken de Luxemburgse grafische markt volledig. Samen tellen die bedrijven ongeveer 900 medewerkers waarvan het grootste deel in mediagroepen aan de slag is.

Wat het aantal medewerkers en wat de omzet betreft, steken twee bedrijven met kop en schouders boven de concurrentie uit: Impri-

merie Centrale en Reka Print. Ze tellen respectievelijk 75 en 84 medewerkers. “Tijdens onze hoogdagen hadden we meer dan 300 medewerkers”, zegt Roland Dernoeden, gedelegeerd bestuurder van Imprimerie Centrale. Bij Reka Print, dat een externe groei gekend heeft door de voorbije drie jaar drie drukkerijen over te nemen, gaat de trend de andere richting uit: het aantal werknemers is gestegen van 50 tot 84. Middelgrote drukkerijen zijn bijvoorbeeld ExePro (28 medewerkers), Ossa (25) en Schlimé (18). De overige drukkerijen zijn kleine structuren met 5 à 10 werknemers.



Reka beschikt over twee productievestigingen, een in Ehlerange (de zetel) en de andere in Hamm voor Large Format Printing.

“De daling van de volumes betekent een grote uitdaging. De grafische sector in het Groothertogdom zal wellicht nog krimpen, maar niet noodzakelijk door falingen”, aldus Jean-Paul Schmitz, de voorzitter van AMIL.

De trends op de markt voor drukwerk in Luxemburg verschillen niet van die in andere landen. Ook de Luxemburgse drukkerijen zien de offsetvolumes dalen, de concurrentie van de online-handel toeneemen, en de prijzen van papier en energie de pan uitswingen. “De daling van de volumes is een echte uitdaging”, vertelt Jean-Paul Schmitz, de voorzitter van sectorfederatie AMIL. “Ik vermoed dat de sector in het Groothertogdom nog zal krimpen, maar niet noodzakelijk door falingen. Er zijn heel wat drukkerijen in handen van aandeelhouders en investeringsfondsen omdat er geen opvolger is. Het zijn geen mensen uit het vak die de drukkerijen leiden. Dat betekent dat ze een andere filosofie en aanpak volgen.” Over het algemeen slagen de Luxemburgse drukkerijen erin zaken te doen dankzij specifieke activiteiten en een betrouwbaar en trouw cliënteel. Op het vlak van de drukuitrusting (bij de offset on-



IMPRIMERIE *Schlimé*



19, RUE DE L'INDUSTRIE • L-8069 BERTRANGE
TÉL. 31 40 50-1 • WWW.SCHLIME.LU • INFO@SCHLIME.LU



ONJ' ENGAGEMENT VOOR KWALITEIT EN SNELHEID VAN UW DRUKWERK

derscheiden de drukkerijen zich door het drukformaat), de dienstverlening of de producten vullen de drukkerijen van het Groothertogdom elkaar goed aan. Van de boekdruk over de offset op middelgroot of groot formaat, digitale druk, kleine gepersonaliseerde oplagen, mailings en verpakkingen tot visuele communicatie... iedereen slaagt erin zich te differentiëren.

PRINTED IN LUXEMBOURG

"Luxemburg is erg protectionistisch", klinkt het. Dat merk je en Frédéric Gillen van Reka bevestigt het. "Het gaat in de twee richtingen. Zowel de klanten als de ondernemers willen de lokale markt laten draaien door de voorkeur aan lokale leveranciers te geven. Uiteraard zijn er altijd klanten die over de grens gaan kijken omdat het daar goedkoper is, maar over het algemeen willen de Luxemburgers dat hun drukwerk in Luxemburg vervaardigd wordt." Volgens Frédéric Gillen en Jean-Paul Schmitz liggen de prijzen in Luxemburg iets hoger, maar dat heeft te maken met de hogere lasten dan in het buitenland. "We hebben andere lonen, andere huurprijzen, dus dat is normaal", zegt Gillen.

Om de lokale knowhow te verdedigen, heeft AMIL overigens de campagne *Printed in Luxembourg* op poten gezet. Alleen de drukkerijen van het Groothertogdom die lid zijn van AMIL en een charter ondertekend hebben, mogen het logo gebruiken om duidelijk te maken dat het drukwerk in Luxemburg gerealiseerd is. Het label is ook een manier om de opdrachtgevers in de verf te zetten die voor een lokale dienstverlener gekozen hebben. "Er is altijd con-



Sectorfederatie AMIL lanceerde de campagne 'Printed in Luxembourg'. Het label is ook een manier om de opdrachtgevers in de kijker te zetten die voor een lokale dienstverlener kiezen.



De visuele identiteit van de drukkerij Schlimé wordt zowel door het atelier als de bestelwagens uitgedragen en is op het werk van popartkunstenaar Roy Lichtenstein geïnspireerd. Het beeld moet duidelijk maken dat de drukkerij kleur ernstig neemt.

currentie uit het buitenland geweest, meer bepaald de online druk. Maar de klanten geven de voorkeur aan lokale producten en vakmensen. Ze zijn vrij trouw", zegt Daniel Kohn, directeur van drukkerij Schlimé. "Voor de overheidsdiensten tonen graag dat hun drukwerk uit Luxemburg komt", zegt Jean-Paul Schmitz. "Jammer genoeg zijn er nog communicatiebureaus of verenigingen die door de staat gesubsidieerd worden, die hun drukwerk in het buitenland kopen. Maar we slagen erin ons van de online printers te differentiëren door een lokale dienstverlening aan te bieden." Drukkerij Schlimé denkt langs dezelfde lijnen: "De klant kan altijd een beroep doen op dienstverleners via het internet, maar dat gaat alleen maar op voor bepaalde gestandaardiseerde producten of grootschalig drukwerk. Kenmerkend voor ons bedrijf zijn het persoonlijke aspect en de bereikbaarheid. Bij Schlimé kun je ter plaatse komen", zegt Daniel Kohn.

Omdat de Luxemburgse bedrijven elkaar goed aanvullen, wisselen sommige drukkerijen ook diensten uit. "Als we te weinig capaciteit hebben, besteden we bepaalde producties uit bij collega's. Omgekeerd geven we hen ook een duwtje in de rug, meer bepaald bij de opmaak", zegt Daniel Kohn. "Als we drukwerk willen uitbesteden, kan dat altijd wel in Luxemburg", zegt Jean-Paul Schmitz. Zelf werkt hij op het vlak van grootformaat offsetdruk samen met een andere drukker uit de streek. "Maar ik vind dat er te weinig samenwerking en solidariteit is tussen drukkers. Sommigen hebben schrik van de concurrentie en verkiezen werk in het buitenland uit te besteden. Dat is jammer, want de markt in Luxemburg heeft aparte kenmerken. Iedereen kent elkaar en beschermt zijn klanten. Toch heeft ieder zijn sterke en zwakke punten. We zouden vaker ons voordeel kunnen doen met een complementaire synergie", vertrouwt de voorzitter van de AMIL ons toe. Luxemburg voert nauwelijks drukwerk uit. "Voor de vellendrukkerij is de uitvoer onbelangrijk. Dat is meer een zaak van de rotatiedrukkerij", zegt Jean-Paul Schmitz.

"Personeel aanwerven, is een echt probleem", Daniel Kohn, Schlimé.

'LA GRANDE RÉGION' – EEN REGIO WAARIN SAMENGEWERKT WORDT

Toch zijn er limieten aan het protectionisme. De achillespees van de Luxemburgse drukkerijen is in de afwerking en het personeel te zoeken. In die zin biedt 'La Grande Région' de Luxemburgse drukkerijen ademruimte. 'La Grande Région' omvat behalve het Groothertogdom zelf partnerregio's in Duitsland (Saarland, Rijnland-Palts), België (Wallonië) en Frankrijk (Lotharingen). Sommige grafische bedrijven mogen dan al de ambitie hebben om hun commerciële activiteiten tot die 'Grande Région' uit te breiden. Voor de Luxemburgse drukkerijen betekent die zone in de eerste plaats toch de mogelijkheid om mensen aan te werven en om bepaalde afwerkingsactiviteiten, vooral bindwerk, uit te besteden.

De verklaring? De grafische opleidingen trekken geen volk aan. En dat zet de Luxemburgse drukkers er toe aan om over de grenzen te kijken, vooral naar Trier, maar ook naar Luik en Brussel, en zelfs naar Vlaanderen en het Franse Lotharingen. Publicaties met een rechte, gelijkde rug worden daarom gewoonlijk in België of in Trier afgevoerd. Ook andere afwerkingsactiviteiten gaan vaak naar het buitenland. En zelfs als een medewerker die op pensioen gaat, vervangen moet worden, wordt de zoektocht tot de buurlanden uitgebreid.

“Er is een duidelijke trend naar digitale druk”, Roland Dernoeden, Imprimerie Centrale.

EEN VISVIJVER VAN GRENSARBEIDERS

Over het algemeen trekken de arbeidsmogelijkheden in het Groothertogdom een groot aantal grensarbeiders aan: elke dag steken 200.000 werknemers de grens met Frankrijk, België en Duitsland over. Het is immers geen geheim dat de lonen in het Groothertogdom hoger zijn dan elders in Europa.

De grensarbeiders zijn ook van levensbelang voor Luxemburg, meer bepaald voor de grafische sector die, meer nog dan in België, moeite heeft om gekwalificeerd personeel te vinden wegens het tekort aan mensen met een grafische opleiding. Daardoor treffen



Kort na de fusie heeft ExePro in een vouw- en lijmmachine geïnvesteerd voor de productie van verpakkingen in vouwkarton.

Partner voor verpakkingsuitbesteding, specialist in massief en vouwkarton

Afwerkingslijn voor snijden, vouwen en lijmen - formaat 102x72 cm



EXEPRO
PRINT & PACKAGING

L-9911 TROISVIERGES - Tel. +352 99 70 98 35 - info@exepro.lu - www.exepro.lu



Gekwalificeerde grensarbeiders uit de grafische sector vullen de personeelsbehoeften van de Luxemburgse drukkerijen aan.

we heel wat grensarbeiders, uit Trier, Luik en ook Frankrijk, in de Luxemburgse drukkerijen aan. Volgens drukkerij Ossa werkt de opleiding in het bedrijf zelf niet. “Er is een gebrek aan theoretische kennis, maar ook aan kandidaten”, zegt Jean-Paul Schmitz. “We hebben net een Duitse drukker uit Trier aangeworven die elke dag naar hier komt gereden”, vertelt hij. “Het is bijzonder moeilijk om personeel aan te trekken. Als we een vacature publiceren, krijgen we een honderdtal kandidaturen uit Luik, Duitsland of Frankrijk”, zegt Roland Dernoeden, gedelegeerd bestuurder van Imprimerie Centrale. Daniel Kohn van drukkerij Schlimé bevestigt dat: “Personeel aanwerven is een groot probleem”. Hoewel het bedrijf over polyvalent en zelfstandig personeel beschikt, is meer dan de helft van de werknemers ouder dan 50 en staan er enkele niet meer ver af van hun pensioen. “Grafici vind ik genoeg, maar personeel voor het atelier vinden is veel moeilijker”, zegt Daniel Kohn.

HUIS-AAN-HUISFOLDERS OP HET STRAFBANKJE

Vanaf 1 januari 2024 zijn huis-aan-huisfolders in Luxemburg wettelijk verboden tenzij de bestemming uitdrukkelijk met een zelfklever ‘Oui Pub’ duidelijk maakt dat hij die wil ontvangen. Die wet betekent een bedreiging voor de enige rotatiedrukkerij in Luxemburg, Techprint, en voor de offsetoplagen van de commerciële drukkers. Volgens AMIL zou die wet tot het verlies van 200 banen in de distributiebestedingen en de grafische sector kunnen leiden. “Hoe langer hoe meer landen keuren nieuwe wetten goed om de huis-aan-huisfolders te beperken. Daardoor krimpen de volumes enorm en verandert de markt”, zegt Jean-Paul Schmitz.

UITGEVERIJEN

De uitgeverijsector in het Groothertogdom wordt gedomineerd door de Luxemburgse persgroep Editpress en door Mediahuis Luxembourg, een dochteronderneming van de Belgische media-groep die in 2020 Saint-Paul Luxembourg heeft overgenomen. De drukkerij Saint-Paul die in 2022 gesloten werd, produceerde onder andere de *Luxemburger Wort*, de grootste Luxemburgse krant, *Con-*

“De Luxemburgers houden ervan dat hun drukwerk in Luxemburg vervaardigd wordt”, Frédéric Gillen, Reka.



Met zijn nieuwe HP Indigo 7K wil drukkerij Ossa het volume digitaal drukwerk in verhouding tot offset verhogen.

tacto en *Luxembourg Times*. Al die titels worden nu in België door Mediahuis gedrukt. De boekenafdeling (Éditions Saint-Paul) werd op zijn beurt in 2020 door de Éditions Schortgen overgenomen. Editpress, dat in 1913 opgericht werd en meermaals met financiële problemen kampte, telt 381 medewerkers (onder wie 88 journalisten). De groep brengt kranten en tijdschriften op de markt: onder andere *Tageblatt*, *Le Quotidien*, *L'essentiel*, *Revue* en *Autorevue*. Het bedrijf heeft zich daarnaast ook gedifferentieerd in de rotatiedruk en in de reclameregie. Het beschikt over zijn eigen drukcentrum in Luxemburg (Techprint). Gemiddeld worden er elke week 565 titels gedrukt.

SNE Édition neemt een wat bijzondere plaats in. Het gaat om het ‘Syndicat National des Enseignants’ (SNE) en beschikt over een eigen drukkerij met tien medewerkers. Die produceert in samenwerking met de leerkrachten zo goed als 90 procent van de schoolboeken voor het officiële onderwijs. Voor andere klanten – zowel particulieren als overheidsinstellingen – produceert SNE ook brochures, kaartjes, enzovoort. Daarvoor beschikt het bedrijf over twee vierkleuren offsetpersen Speedmaster 52 en twee digitale printers van Canon. Een plotter, een verzamelaar, een lijmmachine (rechte, gelijkde rug) en een driesnijder maken het machinepark volledig.



Luxemburg telt 41 000 ondernemingen, waarvan een dertigtal grafische bedrijven, goed voor 900 werknemers.

► BEDRIJVEN AAN HET WOORD

IMPRIMERIE CENTRALE

Imprimerie Centrale (IC), die in 1961 het licht zag en in Gasperich gevestigd is, is een belangrijke grafische speler in de 'Grande Région'. Het bedrijf is gespecialiseerd in digitale en offsetdruk, afwerking, distributie en prepress van meertalige documenten. Met een grootformaat offsetpers van Koenig & Bauer (8 kleuren) en verscheidene digitale tonerprinters biedt IC diensten aan zoals productie van boeken, databeheer en personalisatie. Wat IC sinds 2005 een speciale plaats bezorgt, is dat het bedrijf de enige drukkerij voor de financiële sector (banken en verzekeraars) is. Daarvoor moet de drukkerij geregeld een audit ondergaan om te garanderen dat de gegevens veilig zijn. Daarnaast produceert IC ook verpakkingen in kleine oplages voor de voedingssector. "Dat is een segment dat we moeten ontwikkelen. We blijven een kleine speler, maar in Luxemburg is er geen enkele drukkerij gespecialiseerd in de productie van industriële verpakkingen."



Roland Dernoeden, gedelegeerd bestuurder van Imprimerie Centrale, een van de grootste drukkerijen van het groothertogdom.

Gedelegeerd bestuurder Roland Dernoeden kan niet om de vaststelling heen: "Er is een duidelijke trend naar digitale druk". Zijn bedrijf staat overigens op het punt om in een ink-

jet-vellenpers te investeren. En Dernoeden sluit niet uit dat op termijn alle drukkerijen van het land volledig op digitale druktechnologie zullen overstappen. IC is ook een van de weinige Luxemburgse drukkerijen die een ruime waaier afwerkings- en veredelingsmogelijkheden geïntegreerd heeft. "Voor het ogenblik bieden we geen afwerking met een rechte, gebonden rug aan. We wachten tot de volumes naar de inkjetpers overgezet zijn om een dergelijke investering te overwegen", zegt Roland Dernoeden.

REKA PRINT

Drukkerij Reka, die sinds 1936 in Luxemburg actief is, onderscheidt zich door een strategie voor externe groei die ze sinds 2020 volgt. Het bedrijf nam eerst Italux over dat in verpakkingen gespecialiseerd is, vervolgens Weprint in Hamm (2021) en nadien de Belgische drukkerij Godard uit Aarlen (januari 2022). Bij de overname telde Weprint 25 medewerkers en beschikte de onderneming onder andere over

PRINTING OSSA

FAMILY BUSINESS
Since 1963

The perfect solution
for all your printing needs

Personalization
FOLDING
Die-Cut Stickers
EMBOSSING
perforation
Numbering
Binding
CUTTING
LAMINATION
MAILING
HOT STAMP FOILING
Stapling
SELECTIVE VARNISH
PACKAGING

Scan
this QR code
to follow us



THE PASSION



THE KNOW-HOW



THE QUALITY



Frédéric Gillen, de CEO van de groep Reka, heeft de ambitie om uit te groeien tot een one-stop shop in de 'Grande Région'.

“We onderscheiden ons van online printers door een lokale dienstverlening aan te bieden”, Jean-Paul Schmitz, Ossa.

beschikt Ossa over een RMGT-pers van 50 x 71 cm plus vernis en over vier drukgroepen (5 en 2 kleuren). Het aanbod afwerkmogelijkheden van de drukkerij van de familie Schmitz omvat onder andere vergulden, stempelen, lamineren en stansen. Met zijn nieuwe investering wil Jean-Paul Schmitz het volume digitaal drukwerk verhogen. Die activiteit is op het ogenblik goed voor 30 procent van de productie. Omdat hij bij de offsetvolumes een dalende trend opmerkt, ziet hij zijn drukkerij in de toekomst geen snellere offsetpersen meer installeren.

DRUKKERIJ SCHLIMÉ

Drukkerij Schlimé uit Bertrange, opgericht in 1990, werd in 2011 door Daniel Kohn, de huidige directeur, overgenomen. Om zich te onderscheiden, legt de drukkerij vooral de nadruk op de kwaliteit van de productie, op de snelheid (bepaalde werken worden in minder dan 24 uur geleverd) en op de dienstverlening. In 2019 investeerde Schlimé, die al twee één- en tweekleurenpersen in huis had, in een Speedmaster CX75 (4 kleuren plus vernis). Een model dat zich goed leent voor de kleine oplages die de drukkerij realiseert. Twee digitale persen en een personalisatie-eenheid met de mogelijkheid om het drukwerk in enveloppen te steken, vullen de uitrusting aan. Schlimé kan intern ook een ruime waaier afwerkings- en

een achtkleuren offsetpers van Ryobi. Na de overname werden het personeel en enkele machines naar Ehlerange, waar de zetel van Reka gevestigd is, overgebracht. De site van Hamm heeft Reka wel behouden om er een nieuwe afdeling voor digitale grootformaatdruk in onder te brengen, met een nieuwe vlakbedprinter van swissQprint en een nieuwe snijtafel van Zünd.

Zoals heel wat bedrijven in Luxemburg moet Reka rekening houden met aandeelhouders en investeerders. Reka wordt sinds 2018 geleid door Frédéric Gillen die uit de banksector komt. Hij werkt samen met Axiomatic, een bedrijf dat gespecialiseerd is in de overname van familiale KMO's met successieproblemen. De ambitie van Gillen is duidelijk: de activiteit van Reka in de 'Grande Région' uitbreiden – vandaar de overname van het handelsfonds van de Belgische onderneming Godard – en een one-stop shop voor drukwerk worden.

Het machinepark van Reka bestaat uit een grootformaat offsetpers Komori HUV en twee persen van Heidelberg van 35 x 50 cm. Voor digitale druk past Reka verschillende technologieën toe: een HP Indigo 7K, een Canon ImagePress, een Ricoh Pro en drie exemplaren van de Astrajet van Memjet om drukwerk te adresseren. Voor de afwerking beschikt Reka over verschillende vouwmachines van Heidelberg, een verzamelhechter, een verzameleenheid en een bindeenheid (rechte, warm gelijmde rug). Reka heeft ook nog een opmaakafdeling. En onlangs investeerde het bedrijf nog in een Kern 1600, een machine om drukwerk in omslagen te steken en die zowel grote als kleine oplages voor de behoeften van de Luxemburgse markt aankan. “Met de omslagvulmachine kunnen we op de vraag naar reclame-mailings in kleine oplages en naar gepersonaliseerd drukwerk inspelen. Er zijn heel wat ver-

enigingen die een dergelijke dienstverlening wensen”, zegt Frédéric Gillen. De klanten van Reka zijn in hoofdzaak communicatiebureaus. Luxeverpakkingen vormen een segment dat bij Reka in ontwikkeling is. Het ontwerp van verpakkingen op maat wordt binnenshuis uitgevoerd, maar grote oplagen laat Reka in het buitenland drukken. “We tellen enkele luxe-hotels in Parijs als klant, alsook Belgische en Luxemburgse musea”, zegt Gillen.

OSSA

Drukkerij Ossa wordt geleid door Jean-Paul Schmitz, de voorzitter van AMIL, en zijn zoon Laurent. Ossa, opgericht in 1963, is een van de weinige overgebleven familiebedrijven in Luxemburg. De handelsdrukkerij ligt in het zuidwesten van het land, op maar een halfuurtje rijden van Trier. De voorbije maand heeft Ossa in een nieuwe HP Indigo 7K geïnvesteerd, met zes kleuren en met de optie om dik karton te bedrukken. Die pers vervangt een machine van Ricoh. Voor de offsetdruk



De bedrijfsleiders van drukkerij Ossa: Laurent Schmitz en Jean-Paul Schmitz (die ook voorzitter van AMIL is).



Daniel Kohn, directeur van drukkerij Schlímé: "Onze troeven zijn het persoonlijke aspect en onze bereikbaarheid".

veredelings technieken toepassen (rechte gelijmde rug, lamineren, vergulden, stempelen, stansen, reliëfdruk, enz.).

EXEPRO

ExePro is ontstaan uit de fusie van de Belgische drukkerij Pro D&P, in Saint-Vith, met het Luxemburgse EXE, in de herfst van 2020. ExePro, gevestigd in Troisvierges, is actief in België en Luxemburg. De drukkerij wordt geleid door Pierre Benker, een Belg. ExePro is gespecialiseerd in handelsdrukwerk, brochures en boeken (50 %) en in verpakkingen in vol karton. Om de verpakkingsactiviteiten te ontwikkelen, kocht het bedrijf in 2021 een vouw- en lijmmachine Diana van Heidelberg aan. ExePro produceert hoofdzakelijk in offset – naast drie offsetpersen beschikt het bedrijf ook over twee digitale persen. ExePro werkt met de Iridesse van Xerox om kleine oplagen en gepersonaliseerd en familiaal drukwerk te vervaardigen. Om zijn producten af te werken, beschikt ExePro over verzamelhechters, bindeenheden (rechte gelijmde rug) en mogelijkheden om te stansen, te nieten, te lamineren, enzovoort.



AR

De Belgische directeur van ExePro, Pierre Benker, heeft van de verpakkingen een nieuw diversificatiedomein gemaakt voor het bedrijf dat in 2020 uit de fusie van Pro DP (Saint-Vith, BE) en Exe (Troisvierges, LUX) ontstaan is.

TECHPRINT

De enige rotatiedrukker in Luxemburg is Techprint, dat in 1989 opgericht werd. De drukkerij is uitgerust met een Rotoman S (24 pagina's). De rotatiedrukkerij biedt een speciale dienst aan die samen met MAN-Roland, de bouwer van rotatiepersen, ontwikkeld werd. "Techprint kan zijn klanten producten leveren die tot nu toe alleen maar op 16-paginapersen mogelijk waren. En dat met de indrukwekkende productiviteit van een 24-paginapers dankzij de meervoudige productie van bepaalde pagina's. Daardoor kunnen de termijnen en kosten aanzienlijk beperkt worden", legt de rotatiedrukker uit. Op het vlak van de afwerking is Techprint uitgerust met een bindlijn die een verzamelhechter (6 stations), een vouweenheid, een lijmmodule en een eenheid om encarts in te voegen, omvat. Techprint produceert niet alleen reclamebladen, maar werkt ook voor de uitgeverij Editpress (Techprint is overigens een minderheidsaandeelhouder van Editpress). ■



Techprint in Ehlerange is nog de enige rotatiedrukker in Luxemburg.

Uw specialist in tweedehands materiaal natalis

AANKOOP VAN UW MACHINES, CONTANTE BETALING

WE HEBBEN TE KOOP



Klembinder **HORIZON BQ-280 PUR** van 2013; formaat 385x320 mm, 500 boeken per uur.



Automatische, compacte lamineermachine **DRY KOMFI DELTA** van 2013; formaat: 540 x 760 mm, met module vergulden, terugspoelmodule **B2 OTFB2** van 2017. Automatische stapelaar B2 met aparte aandrijving SZ-01-B2 van 2015. Teller: 741,34 uren.



Snijmachine **WOHLBERG 92** van 2006, 92 cm, Monobloc, automatisch met PC-technologie, digitaal beeld, kleurenscherm, luchttafel.



Snelle snijmachine **WOHLBERG cut-tec 76** van 2007 n°3107-0009, 76 cm, gestuurd door microprocessor, automatisch, hydraulisch, met digitaal centraal bedieningspaneel.

www.natalis.be
Gereviseerde machines - met garantie